

การหยุดยั้งวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ
ในหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยของรัฐ

นางวัลภา ปลีหะจินดา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-107-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I164 2507A

CANCELLATION OF SUBSCRIPTIONS TO FOREIGN LANGUAGE JOURNALS IN
STATE UNIVERSITY CENTRAL LIBRARIES

Mrs. Wallapa Pleechajinda

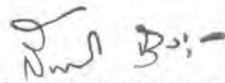
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Library Science
Graduate School
Chulalongkorn University

1995

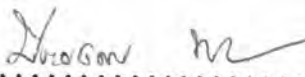
ISBN 974-632-107-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การหยุดยั้งการรับวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศในหอสมุดกลาง
มหาวิทยาลัยของรัฐ
โดย นางวัลภา ปลีพะจินดา
ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณทิมล กุลบุญ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์เรืองศรี จุลละจินดา

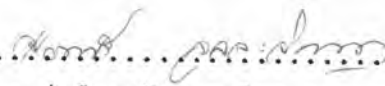
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ กุงสุวรรณ)

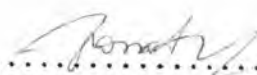
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณทิมล กุลบุญ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์เรืองศรี จุลละจินดา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ กล่อมจิตต์ ปลายเวช)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลธิชา สุทธินิรันดรกุล)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วัลภา ปลีหะจินดา : การหยุดบอกรับวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศในหอสมุดกลาง
มหาวิทยาลัยของรัฐ (CANCELLATION OF SUBSCRIPTION TO FOREIGN
LANGUAGE JOURNALS IN STATE UNIVERSITY CENTRAL LIBRARIES)
อ.ที่ปรึกษา : ผศ.พรรณพิมล กุลบุญ และ อาจารย์ เรืองศรี จุลละจินดา,
231 หน้า. ISBN 974-632-107-2

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการหยุดบอกรับวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศใน
หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยของรัฐ ในช่วงเวลา 5 ปีที่ผ่านมา (ปีงบประมาณ 2532-2536) ในด้าน
สาเหตุ จำนวน สาขาวิชา ราคา ตลอดจนวิธีการและเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกวารสารที่
จะหยุดบอกรับ เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาแก่ผู้ใช้ภายหลังการหยุดบอกรับวารสาร

ผลการวิจัยพบว่าระหว่างปีงบประมาณ 2532-2536 หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยของรัฐ
จำนวน 22 แห่ง หยุดบอกรับวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศจำนวน 516 ชื่อ เป็นเงินทั้งสิ้น
3,279,777.81 บาท โดยมีสาเหตุจากวารสารมีราคาสูงขึ้น วิธีการที่ห้องสมุดส่วนใหญ่ใช้ในการคัด
เลือกวารสารที่จะหยุดบอกรับ คือ การศึกษาการใช้วารสาร ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจวารสารที่จะ
หยุดบอกรับ คือ บรรณารักษ์ และเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจหยุดบอกรับวารสารเฉพาะชื่อมากที่สุด
คือ หยุดบอกรับตามข้อเสนอแนะของผู้ใช้/ผู้บริหาร สาขาวิชาของวารสารที่หยุดบอกรับจำนวนมาก
ที่สุดคือ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 112 ชื่อ (ร้อยละ 21.71) รองลงมา คือ สาขาวิชาเทคโนโลยี
จำนวน 101 ชื่อ (ร้อยละ 19.57)

ภายหลังการหยุดบอกรับวารสาร ห้องสมุดจำนวน 13 แห่ง ไม่มีปัญหาเกิดขึ้นกับผู้ใช้
ส่วนห้องสมุดอีก 9 แห่งที่มีปัญหาเกิดขึ้นกับผู้ใช้ ได้ใช้แนวทางทั่วไปและแนวทางความร่วมมือ
ระหว่างห้องสมุด ในการแก้ปัญหาให้กับผู้ใช้

ภาควิชา ...บรรณารักษศาสตร์.....
สาขาวิชา ...บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์....
ปีการศึกษา ... 2537

ลายมือชื่อนิสิต วัลภา ปลีหะจินดา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผศ.พรรณพิมล กุลบุญ

C310483 LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE
 # # : MAJOR
 KEY WORD: JOURNAL CANCELLATION / STATE UNIVERSITY CENTRAL
 LIBRARIES. WALLAPA PLEEHAJINDA : CANCELLATION OF
 SUBSCRIPTION TO FOREIGN LANGUAGE JOURNALS IN STATE
 UNIVERSITY CENTRAL LIBRARIES. THESES ADVISOR : ASSI.
 PROF. PANPIMON KOONLABOON. THESIS CO-ADVISOR :
 RUANGSRI JULLJINDA, 231 PP. ISBN 974-632-107-2

The purpose of this research is to study the cancellation of subscription to particular foreign language journals in the state university central libraries between the fiscal year of 1989-1993. This research will focus on cause, subject areas covered, price, selected analysis and methodologies employed and criteria used in deciding when to cancel journals, readers and follow up after cancellation.

The result of this study show that, between the fiscal years of 1989-1993, twenty-two state university central libraries cancelled 516 journals amounting to 3,279, 777.81 baht. The reasons why the majority of cancelled subscriptions were the rising prices. Most libraries selected journals to be cancelled by researching readers' needs and tastes. Librarians used the readers' suggestions as the criteria for the majority of cancellation of journal subscriptions. In the subject field of cancelled journals, 21.71 per cent or 112 were scientific and 19.57 per cent or 101 were technological journals.

After journal cancellation, the readers of 13 libraries had no complaints. Another 9 libraries solved their readers' problems through library cooperation and providing general assistance in regard to readers' queries.

ภาควิชา..... บรรณารักษศาสตร์..... ลายมือชื่อนิติศ.....
 สาขาวิชา..... บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา..... 2537..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ผู้ช่วย-ศาสตราจารย์พรหมพิมล กุลบุญ และอาจารย์เรืองศรี จุลละจินดา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็น รวมทั้งพิจารณาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการวิจัย มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ศรี พัฒนกิจจำรูญ ที่กรุณาเป็นประธานในการสอบวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์กล่อมจิตต์ พลายเวช และผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลธิชา สุทธินิรันดรกุล ที่กรุณาเป็นกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์นี้ และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบคุณบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ ขอขอบคุณคณบดียวธรรม ทิพย์วงศ์ ผู้พิมพ์ต้นฉบับวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณอาจารย์สีปาน ทรัพย์ทอง ที่ได้ให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ-คุณแม่ ที่ได้ให้การสนับสนุนด้านการเงินและให้กำลังใจอย่างมาก ขอขอบคุณเพื่อน พี่ น้องทุก ๆ คน และขอขอบคุณอาจารย์สุชิน ปลีหะจินดา ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านจนสำเร็จเป็นวิทยานิพนธ์เล่มนี้

วัลภา ปลีหะจินดา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐาน	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
วิธีดำเนินการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	6
2. ปรัชญาและวรรณกรรม	7
ความสำคัญของวารสาร	7
การหยุดบอกรับวารสาร	8
สาเหตุในการหยุดบอกรับวารสาร	8
การเตรียมการของห้องสมุดก่อนการหยุดบอกรับวารสาร	14
วิธีการคัดเลือกรายชื่อวารสารที่ควรหยุดบอกรับ	15
การศึกษาการใช้วารสาร	15
การวิเคราะห์การอ้างอิงวารสาร	19
การประเมินคุณค่าวารสาร	19
การให้ผู้ผู้ใช้เสนอรายชื่อวารสารที่ควรหยุดบอกรับ	22
ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจรายชื่อวารสารที่จะหยุดบอกรับ	22
เกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินใจรายชื่อวารสารที่จะหยุดบอกรับ	23
ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ใช้ง่ายหลังหยุดบอกรับวารสาร	26
แนวทางแก้ไขปัญหากับผู้ใช้ง่ายห้องสมุดภายหลังการหยุดบอกรับวารสาร	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2. บริบทศน์วรรณกรรม (ต่อ)	
งานวิจัยภายในประเทศ	29
งานวิจัยในต่างประเทศ	31
3. วิธีดำเนินการวิจัย	41
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล	45
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับห้องสมุด	47
ตอนที่ 2 รายละเอียดเกี่ยวกับการหยุดบอกรับวารสาร	56
ตอนที่ 3 รายละเอียดเกี่ยวกับวารสารที่หยุดบอกรับ	74
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	149
สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	149
ข้อเสนอแนะ	163
รายการอ้างอิง	167
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อสำรวจข้อมูลเบื้องต้น	174
ภาคผนวก ข แบบสำรวจเพื่อการวิจัย	176
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	181
ภาคผนวก ง รายชื่อวารสารที่ห้องสมุดหยุดบอกรับ	190
ประวัติผู้วิจัย	231

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	49
2 งบประมาณสำหรับการบอกรับวารสารห้องสมุด	51
3 แหล่งที่มาของงบประมาณในการบอกรับวารสาร	53
4 แหล่งที่บอกรับวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ	55
5 สาเหตุในการหยุดบอกรับวารสาร	57
6 ผู้ดำเนินการรวบรวมรายชื่อวารสารที่จะหยุดบอกรับ	59
7 วิธีการที่ห้องสมุดใช้ในการรวบรวมรายชื่อวารสารที่จะหยุดบอกรับ	61
8 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาการใช้วารสาร	63
9 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาการใช้บริการวารสาร	65
10 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถาม	66
11 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสัมภาษณ์	67
12 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินคุณค่าวารสาร	69
13 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการให้ผู้ใช้เสนอชื่อวารสารที่ควรหยุดบอกรับ ...	71
14 บุคคลผู้มีอำนาจในการตัดสินใจรายชื่อวารสารที่จะหยุดบอกรับ	73
15 จำนวนวารสารและจำนวนเงินค่าวารสารที่ห้องสมุดหยุดบอกรับ จำแนกตามปีงบประมาณที่หยุดบอกรับ	76
16 สาขาวิชาของวารสารที่หยุดบอกรับ จำแนกตามหมวดหมู่ระบบหอสมุด รัฐสภาอเมริกัน	80
17 แหล่งงบประมาณที่ใช้ในการบอกรับวารสารชื่อที่หยุดบอกรับ	83
18 เกณฑ์ที่ห้องสมุดใช้ในการตัดสินใจหยุดบอกรับวารสาร	85
19 เกณฑ์ที่ห้องสมุดใช้ในการตัดสินใจหยุดบอกรับวารสารเฉพาะชื่อ	87
20 วารสารที่ห้องสมุดหยุดบอกรับซ้ำกัน	138
21 การดำเนินการของบรรณารักษ์วารสาร เมื่อได้รับอนุมัติให้ หยุดบอกรับวารสาร	141
22 ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ใช้ภายหลังการหยุดบอกรับวารสาร	143
23 แนวทางแก้ปัญหากับผู้ใช้ห้องสมุด	146
24 จำนวนวารสารที่กลับมาบอกรับใหม่ และสาเหตุที่ห้องสมุดต้องกลับ มาบอกรับวารสารใหม่	148

สารบัญภาพ

ภาพที่

- 1 ราคาวารสารในปี ค.ศ.1989 และ 1993 และร้อยละของราคา
ที่เปลี่ยนแปลง 10